

Herijkte visie Centrum Jeugd en Gezin 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Visie centrum Jeugd en Gezin 2021 en verder	3
1. Aanspreekpunt	4
2. Gezinsondersteuner	4
3. Regie	5
Wat is nodig?	6
1. Versterken Jeugd-GGZ	6
2. Versterken gezinsondersteuning	7
3. Mediatietrajecten beleggen bij centrum Jeugd en Gezin.....	8
Groeimodel	8
Juridische zaken	8
Besparingen/ financiën	8
Monitoring.....	9
Randvoorwaarden	9

Inleiding

In 2015 is het centrum voor Jeugd en Gezin (Bestaande uit Stichting Jeugd Noord Veluwe, Icare en GGD) de basistaak uit gaan voeren voor gemeente Oldebroek voor de Jeugdwet. In deze basistaak is destijds (in het rapport van Deloitte bij oprichting centrum voor Jeugd en Gezin) beschreven:

- Medewerkers in het centrum voor Jeugd en Gezin voeren regie over hulp aan het gezin en hebben als kerntaken: signaleren, adviseren, hulpverleners, organiseren, samenwerken en monitoren (multidisciplinair).
- De ondersteuning die door het centrum voor Jeugd en Gezin wordt geboden is laagdrempelig.
- Het centrum voor Jeugd en Gezin is een lerende, diverse, flexibele organisatie, gericht op groei (regionaal en qua functies).
- Het centrum voor Jeugd en Gezin is een organisatie die onder andere verbonden is met onderwijs, huisartsen en justitie en is zo dicht mogelijk bij de inwoners gepositioneerd. Zij vormt het hart van het jeugdstelsel.

Afgelopen jaren is vanuit deze visie gewerkt door het centrum voor Jeugd en Gezin. Het budget voor het centrum voor Jeugd en Gezin is gefundeerd op een populatie gebonden verdeling voor de uitvoering van de basistaken.

De bedoeling in 2015 was dat het centrum voor Jeugd en gezin ook ambulante hulp zou gaan bieden. Door een toename van hulpvragen en taken bij het centrum voor Jeugd en Gezin (zoals preventie, samenwerking met onderwijs, sport en verenigingen, groepswerk en scheidingszaken) en het tegelijkertijd ombouwen van zwaardere ondersteuning vanuit aanbieders, zijn aanbieders in de loop van de jaren weer steeds meer ambulante hulp uit gaan voeren.

Visie centrum Jeugd en Gezin 2021 en verder

De visie die in afgelopen jaren in verschillende documenten is vastgelegd geeft richting aan datgene wat er in de Jeugdwet en het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind is bedoeld. Als dat (te) kort samengevat wordt gaat dat vooral om inclusie, herstel van het gewone leven (normalisatie) en het versterken van ouders. Dit gebeurt door te doen wat nodig is, kennis te delen, te verbinden en regie daar te laten waar die hoort. Bij alles geldt dat de inwoner eigenaar van de kwestie en van het plan van aanpak voor de oplossingen is.

We werken met elkaar aan twee effecten:

1. Voorkomen van problemen.
2. Toename van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en participatie van de inwoners.

Bij het inzetten van ondersteuning is het uitgangspunt 'de goede zorg op de juiste plek' en in een keer goed. Hierin ondersteunen we licht waar het kan en zwaar waar het nodig is. We zijn bezig om de beweging van achteren naar voren te versnellen. We willen van curatief naar preventief en van regionaal naar lokaal. Van individueel naar collectief en van bijzonder naar normaal. Dit alles vanuit dat we doen wat nodig is en met onderliggend motto 'goed is goed genoeg'.

In deze visie is het centrum voor Jeugd en Gezin het hart van het jeugdstelsel. Om het hart te kunnen zijn voert het centrum voor Jeugd en Gezin preventieve ondersteuning en basis ondersteuning uit. Daarnaast is het centrum voor Jeugd en Gezin er voor casusregie, begeleiding en behandeling van jeugdigen en hun ouders.

Deze visie van centrum voor Jeugd en Gezin past bij het beleid zoals vastgesteld is in het beleidsplan sociaal domein 2019 – 2022. Het sluit aan bij de basis op orde, het voorkomen van problemen, meedoen en doorgaande transformatie. Daarnaast onderschrijft deze visie over het centrum voor Jeugd en Gezin de contouren van de inkoopstrategie Noord Veluwe, zoals vastgesteld in 2020. Immers met deze visie sluiten we aan bij de lokale invulling van segment 4 in de inkoop.

In overleg met het centrum voor Jeugd en Gezin is vastgesteld dat om het centrum voor Jeugd en Gezin het hart van het jeugdstelsel te laten zijn, zij verantwoordelijk is voor de volgende rollen:

1. Aanspreekpunt

Het centrum voor Jeugd en Gezin is het aanspreekpunt voor preventie. Ze geven consultatie en advies en bieden ondersteuning in het veld van basisvoorzieningen bij de inwoners, zoals scholen en sportverenigingen. Het centrum voor Jeugd en Gezin draagt op deze wijze bij aan het versterken van de 'pedagogische civil society'. Ze gaan meer en meer verbinding aan met het onderwijs, sport- en cultuurverenigingen, huisartsen en justitie.

Vanuit deze rol is het centrum voor Jeugd en Gezin verantwoordelijk voor het opvangen en vertalen van signalen. Ze signaleren de eerste problematiek en bepalen de rol die het team kan spelen. Dit doen ze door het verhelderen van de vraag en indien nodig het opstellen van een ondersteuningsplan. Het optimaliseren van de vroegtijdige signalering en uitvoeren van preventie is vast onderdeel van het werkproces van het centrum voor Jeugd en Gezin. Ook wordt de optimale samenwerking gezocht met onderwijs, verenigingen, huisartsen en zorgaanbieders.

Als aanspreekpunt is het centrum voor Jeugd en Gezin ook de toegang naar steun en hulp voor ouders en opvoeders. Want het centrum voor Jeugd en Gezin is een laagdrempelige toegang voor (hulp)vragen op het gebied van opvoed- en opgroei-ondersteuning. Daarnaast vormt het centrum voor Jeugd en Gezin de toegang tot de niet vrij toegankelijke gespecialiseerde zwaardere vormen van jeugdhulp.

2. Gezinsondersteuner

In de rol van gezinsondersteuner is het centrum voor Jeugd en Gezin verantwoordelijk voor het versterken van de regie bij jeugdigen en hun ouders door het stimuleren van eigen kracht en het netwerk. Daarbij is het familiegroepsplan leidend.

Het centrum voor Jeugd en Gezin is verantwoordelijk voor het uitvoeren van kortdurende, langdurige intensieve en integrale hulp. Ze is verantwoordelijk voor het uitvoeren van alle vormen van ambulante begeleiding en behandeling binnen het huidige stelsel, met uitzondering van ondersteuning waarbij specifieke expertise en/of specifieke omstandigheden nodig is.

Het centrum voor Jeugd en Gezin verzorgt de gezinsbegeleiding, pedagogische en psychologische jeugdhulp. Ze werkt hierbij van ondersteuningsplan tot nazorg en biedt zowel behandeling, begeleiding als diagnostiek. Hierbij werkt het centrum voor Jeugd en Gezin outreachend en vasthoudend. Deze ondersteuning wordt niet meer afgenomen bij de aanbieders van specialistische jeugdhulp.

Het centrum voor Jeugd en Gezin hanteert het uitgangspunt 'doen wat nodig is'. Hierbij ondersteunen ze wanneer het nodig is, maar is het uitgangspunt normalisatie. Ze zoeken hierbij de aansluiting naar voorliggende voorzieningen (onderwijs, steunend netwerk, kerken en verenigingsleven) om op- of af te schalen. Onder ondersteuning waarbij specialistische expertise en/ of specifieke omstandigheden nodig zijn vallen:

- Ondersteuning die voortkomt uit 'niet aangeboren hersenletsel';
- Ondersteuning die voorkomt psychiatrische problematiek;
- Ondersteuning die voortkomt uit complexe echtscheidingen;
- Ondersteuning die voortkomt verslavingen;
- Langdurige ondersteuning van gezinnen met een laag verstandelijke beperking;
- Ondersteuning die voortkomt uit een zware verstandelijke beperking, lichamelijke beperking of meervoudige beperking;
- Ondersteuning die voortkomt uit terminale zorg.

Het centrum voor Jeugd en Gezin hanteert echtscheidingen volgens de methodiek beschreven door Van Montfoort.

Wanneer ambulante hulp gecombineerd is met een verblijfsvoorziening wordt het principe van zo min mogelijk hulpverleners gehanteerd. Vanuit deze visie wordt bekeken of de in te zetten ambulante hulp het beste van uit de betrokken zorgaanbieder kan worden geleverd of vanuit het centrum voor Jeugd en Gezin. Per jeugdige zal hier maatwerk worden gehanteerd. Als de ondersteuning vanuit het centrum voor Jeugd en Gezin geboden wordt is er zorg voor een passende match tussen gezin en hulpverlener. Hiervoor draagt het centrum voor Jeugd en Gezin zorg voor een diversiteit in medewerkers.

Voor het aanbod van ondersteuning dat in een groep geboden wordt, buiten het centrum voor Jeugd en gezin, geldt dat er voor 2021 een ontwikkeltraject zal worden gestart. Hierbij onderzoeken we op welke manier deze vorm van ondersteuning lokaal, met het centrum voor Jeugd en Gezin als centrale partner, kan worden vormgegeven. Tot dit ontwikkeltraject voltooid is kan er nog gebruik gemaakt worden van de groepsvoorzieningen van de zorgaanbieders, wanneer het centrum voor Jeugd en Gezin zelf geen passende ondersteuning kan bieden.

3. Regie

Het centrum voor Jeugd en Gezin is verantwoordelijk voor het voorbereiden van niet vrij toegankelijke jeugdhulp door middel van het betrekken van specialisten en het opstellen van een familiegroepsplan. Doorgang naar niet vrij toegankelijke jeugdhulp gebeurt alleen wanneer volgens de rol van gezinsondersteuner de ondersteuning niet vanuit het centrum voor Jeugd en Gezin zelf kan worden geleverd. Wanneer nodig dragen ze zorg voor het inschakelen van aanvullende consultatie, diagnostiek, behandeling en aanvullende expertise.

Het centrum voor Jeugd en Gezin heeft de verantwoordelijkheid tot het verbinden van de lokale toegang en het voeren van regie over hulp aan gezin en zorgen voor een goede implementatie en eventuele nazorg. Ze dragen zorg voor het maken van een goede match tussen hulpverlener en het gezin. In het verbinden van de lokale verbinding is specifieke aandacht voor een aantal zaken:

- De verbinding met de moeilijk bereikbare jongeren (en hun ouders) en het jongeren- en straathoek werk. Hier is de outreachende en vasthoudende houding van het centrum voor Jeugd en Gezin nadrukkelijk van belang.
- De verbinding met het sociaal team en het gezamenlijk optrekken. Hierin is oog voor het betrekken van de ander in situaties waar dit nodig is in gezinnen. Daarnaast is er aandacht voor het betrekken van elkaars expertise.
- De verbinding met Veilig Thuis voor de aanpak van veiligheidsgerelateerde zaken. Het centrum voor Jeugd en Gezin in het hart van het stelsel betekent ook dat er meer ondersteuning in deze discipline gaat plaatsvinden. Hierbij is aandacht voor de nieuwe aanpak gefaseerde ketenzorg (Regiovisie Huiselijk Geweld 2020 – 2023).

Het centrum voor Jeugd en Gezin heeft wanneer er niet vrij toegankelijke jeugdhulp ingezet wordt de regie rol. Dit houdt in dat ze de coördinatie voert over de betrokken partijen (zoals uitvoerders van basisvoorzieningen, specialistische ondersteuning, crishulp en informele ondersteuning) tot het realiseren van één gezin, één plan. Ze blijven de jeugdigen en gezinnen volgen, ook als niet vrij toegankelijke jeugdhulp is ingezet.

De regierol wordt vormgegeven met de volgende uitgangspunten als basis:

- Een uithuisplaatsing zonder een verklarende analyse is niet mogelijk;
- een langdurige inzet van ondersteuning (> 6 maanden) en/of een uithuisplaatsing kan niet (meer) zonder een Eigen Kracht conferentie;
- verlenging van ingezette ondersteuning kan niet zonder een verklarende analyse.

Het centrum voor Jeugd en Gezin is vanuit haar regierol verantwoordelijk voor de monitoring van doelrealisatie en de dienstverlening van levering door derden. Deze monitoring vindt plaats volgens de uitgangspunten en transformatiedoelstellingen zoals deze vastgesteld zijn in de inrichting van monitoring en sturing (Rapport inrichting en monitoring van Significant 2017).

Wat is nodig?

Voor het realiseren van de visie van het centrum Jeugd en Gezin in 2021 is het huidige centrum voor Jeugd en Gezin onvoldoende uitgerust. Bij de opzet van het centrum voor Jeugd en Gezin is gekozen voor een populatie gerichte bekostiging voor het uitvoeren van de basistaken. Met deze herijkte visie krijgt het centrum voor Jeugd en Gezin meer taken ten opzichte van afgelopen jaren en zijn ze duidelijk omschreven. De taken veranderen op de hieronder beschreven onderdelen.

1. Versterken Jeugd-GGZ

Het is de wens en noodzaak om specialistische GGZ deskundigheid die nu nog achter in de keten aanwezig is te verschuiven naar de voorkant van het CJG. Dit zal bijdragen aan een betere triage. In situaties waarin vragen van ouders en jongeren zodanig zijn dat ze niet simpel zijn op te lossen, hoort als eerste stap een goed beeld te worden verkregen van de samenhangende factoren die een rol spelen in de problematiek. In vakjargon wordt dan gesproken van een 'verklarende analyse'. Zeker in de meer complexe en zorgelijke situaties is het dan zeer helpend als er specialistische deskundigheid (GGZ en gezins- en systeem kennis) beschikbaar is in het centrum voor Jeugd en Gezin. In de analyse van risico's en problemen die zich voordoen in opgroei en opvoeden moet oog zijn voor zowel psychologische als pedagogische en sociale factoren. Een brede blik, bij voorkeur vanuit

interprofessioneel perspectief helpt in het tegengaan van onnodige medicalisering en bevordert de normalisatie. Het draagt bij aan het doen wat nodig is en in één keer goed. Normalisering van de problematiek bij jeugdigen kan vooral gerealiseerd worden bij lichtere vormen van problematiek: juist daar zien we de sterke toename in het gebruik van jeugdhulp vanaf begin deze eeuw.

In de verklarende analyse wordt gekeken hoe de problemen zijn ontstaan, welke factoren van invloed zijn en wat de kwetsbaarheid en weerbaarheid is van een kind en het gezin. Daarbij wordt gekeken wat het kind zelf wil en vervolgens wordt bepaald aan welke doelen gewerkt kan worden en welke interventie hier het meest passend bij is. Hierbij wordt uitgegaan van de kennis over effectieve interventies. Op deze manier wordt er samen met ouders en jeugdige weer perspectief gecreëerd. Dat is een stap in de goede richting en gaat kinderen met zeer ernstige problemen en hun ouders helpen om passende, efficiënte en effectieve interventies in te zetten, waarmee onnodige stapeling van ondersteuning of het inzetten van niet passende interventies wordt voorkomen. Tevens wordt hiermee voorkomen dat er onnodige (dure) ondersteuning wordt ingezet.

Afgelopen drie jaar is in Oldebroek in bescheiden mate ervaring op gedaan met de inzet van een basispsycholoog en systeemtherapeut in het centrum voor Jeugd en Gezin. De huidige afspraken vragen uitbreiding met een multidisciplinaire expertiseteam. Dit expertiseteam bestaat uit het beschikbaar hebben van een GZ-psycholoog die naast triage, consultatie, advies en diagnostiek tevens in staat is om behandeling uit te voeren. Daarnaast is er inzet van een systeemtherapeut nodig voor consultatie, diagnostiek en behandeling. Ook wordt de systeemtherapeut verbonden aan de beschermingstafel. De beschermingstafel is een gesprek met betrokken professionals en gezin voor de mogelijke inzet van een kindbeschermingsmaatregel. Aanvullend op deze inzet moet er capaciteit zijn voor het doen van aanvullend onderzoek als onderdeel van de verklarende analyse.

2. Versterken gezinsondersteuning

Voor het uitvoeren van alle vormen van ambulante hulp binnen het huidige stelsel, met uitzondering van ondersteuning waarbij specifieke expertise en/of specifieke omstandigheden nodig is, zoals in de visie omschreven is een toevoeging van specialisme aan het centrum voor Jeugd en Gezin nodig. Met de toevoeging van deze expertise kan het centrum voor Jeugd en Gezin zorgdragen voor de uitvoering van gezinsbegeleiding en behandeling, pedagogische en psychologische jeugdhulp, van ondersteuningsplan tot nazorg, zowel diagnostiek, behandeling of begeleiding als diagnostiek. Hiervoor is meer inzet van jeugd- en gezinswerkers nodig in het centrum voor Jeugd en Gezin. Met de inzet van extra gezinsondersteuning is het centrum voor Jeugd en Gezin in staat om vragen aan de voorkant breed op te pakken, waarbij gewerkt wordt met een diversiteit van specialismen en interventies.

Om de diversiteit te kunnen bieden zijn werkers nodig met verschillende achtergronden en kennis. Dit zal een combinatie zijn van MBO geschoolde werkers voor gezinsbegeleiding en HBO geschoolde werkers met SKJ-registratie voor opvoedondersteuning en behandeling.

Om te voldoen aan de kwaliteit is ook het vergroten van diversiteit in kennis en kunde nodig gericht op begeleiding en behandeling. Hier kan bijvoorbeeld gedacht worden aan specifieke kennis over probleemgebieden als echtscheidingsproblematiek, autisme, opvoedvragen of begeleiding van stathouders (ouders van kinderen). Daarnaast gaat het om kennis van in te zetten interventies als

bijvoorbeeld cognitieve gedragstherapie.

3. Medicatietrajecten beleggen bij centrum Jeugd en Gezin

Medicatie-trajecten worden momenteel uitgevoerd vanuit de gespecialiseerde jeugdhulp door een psychiater vanuit de GGZ. Deze trajecten kunnen, als medicatie goed loopt en er verder geen aanvullende GGZ expertise meer nodig is, worden opgepakt door het centrum voor Jeugd en Gezin en uitgevoerd worden door een opgeleide jeugdarts.

Groeimodel

Voor het uitvoeren van de herijkte visie van het centrum voor Jeugd en Gezin is een groeimodel passend met in 2021 een overgangsjaar. Het groeimodel houdt in dat er naast de basistaken jaarlijks gekeken wordt hoe kan worden voldaan aan de visie en zoveel mogelijk ondersteuning vanuit het centrum voor Jeugd en Gezin kan worden gegeven.

Juridische zaken

De wijziging in uitvoering van taken van het centrum voor Jeugd en Gezin heeft als consequentie dat er minder ondersteuning afgenomen wordt vanuit de contracten die er zijn met jeugdhulpaanbieders voor het aanbieden van gespecialiseerde jeugdhulp.

Juridisch is er geen plicht om ondersteuning af te stemmen bij de aanbieders en om instemming te ontvangen op deze wijziging van ondersteuning. Wel is er het kader van behoorlijk bestuur, welke gericht is op samenwerking en advies. Hierdoor is het noodzakelijk om tijdig, 6 maanden voor de start van de wijziging, huidige leveranciers op de hoogte te stellen van de wijziging. Zo kunnen zij rekening houden met het besluit in hun eigen bedrijfsvoering.

In verband met reeds afgegeven indicaties en het kader van behoorlijk bestuur is het niet wenselijk om alle ondersteuning in één keer om te zetten. Ondersteuning hoeft niet onderbroken te worden, maar in de looptijd van een jaar wordt de gewenste ondersteuning bij nieuwe vragen of gewenste verlenging geleverd door het centrum voor Jeugd en Gezin. Dit betekent concreet;

- Alle huidige indicaties lopen door;
- Wanneer een indicatie afloopt wordt en er is een verlenging nodig wordt de ondersteuning overgezet naar het centrum voor Jeugd en Gezin, waarbij de norm van behoorlijk bestuur wordt toegepast;

Aangezien alle verleningsbesluiten de looptijd van maximaal een jaar hebben, wordt zo in 2021 alle ondersteuning die volgens visie mogelijk is binnen het centrum voor Jeugd en Gezin omgezet.

Besparingen/ financiën

Vanuit de herijking van de visie voor het centrum voor Jeugd en Gezin volgt een wijziging in taken van het centrum voor Jeugd en Gezin. De middelen die nodig zijn voor het uitvoeren van deze visie worden overgeheveld vanuit het budget van individuele voorzieningen Natura Jeugd.

Hierbij wordt budgetneutraal gewerkt. Alle ondersteuning die door het centrum voor Jeugd en Gezin wordt uitgevoerd, wordt niet meer door de zorgaanbieders uitgevoerd. Hierdoor vindt een verschuiving van ondersteuning en kosten plaats van de zorgaanbieders naar het centrum voor Jeugd en Gezin.

Na het vaststellen van de herijkte visie zal een jaarlijkse berekening volgen voor vaststellen van het budget van het centrum voor Jeugd en Gezin en het vaststellen van het budget individuele voorzieningen Natura Jeugd.

Naast het overzetten van ondersteuning is er de verwachting dat het uitvoeren van de visie een besparing oplevert, aangezien het centrum voor Jeugd en Gezin de taken goedkoper uit kan voeren dan de zorgaanbieders. Dit komt door de lagere kostprijs van het centrum van Jeugd en Gezin. Deze lagere kostprijs zit met name in de lagere overheadkosten van het centrum voor Jeugd en Gezin ten opzichte van zorgaanbieders. Daarbij heeft het centrum voor Jeugd en Gezin geen winstoogmerk. Daarnaast is het de verwachting dat door de inzet van het centrum voor Jeugd en Gezin uithuisplaatsing of langdurige trajecten voorkomen kunnen worden.

Monitoring

Door de inzet van het dashboard is er een goede monitoring op de cijfers van de individuele voorzieningen in natura. Hierdoor kunnen we de afspraken monitoren en kan worden ingegrepen als de afspraken niet worden uitgevoerd.

Voor het monitoren van de plannen wordt een vaste monitoring opgezet in combinatie met Meerinzicht, gemeente en centrum voor Jeugd en Gezin. Gezamenlijk worden de kpi's, op het gebied van kwantiteit en kwaliteit, zoals momenteel uitgewerkt vanuit de inrichting en monitoring (Rapport inrichting en monitoring van Significant 2017) van het centrum voor Jeugd en Gezin verder toegepast op de visie. Voor wat betreft de kwaliteit van ondersteuning door het centrum voor Jeugd en Gezin worden de normen zoals gesteld in de inkoopvoorwaarden met zorgaanbieders gehanteerd en gemonitord.

Randvoorwaarden

Om de visie te kunnen realiseren is er een aantal randvoorwaarden waar aan zal moeten worden voldoen. Het is nodig dat:

- Er een inkoopmodel is wat de route naar ambulante jeugdhulp voor de gewenste producten zo ver als mogelijk dicht zet;
- Er voldoende samenwerking en vertrouwen is met de andere wettelijke verwijzers (huisartsen, gecertificeerde instellingen en rechters) om de visie te realiseren;
- Er een goede samenwerking is met aanbieders om kennis en kunde binnen het centrum voor Jeugd en Gezin te halen.